

Chuyện tâm phào về Louisiana

LÊ THÀNH TRINH

Cho tới ngày tôi đến New Orleans để kiểm việc làm thì tôi vẫn chưa được biết gì về Louisiana, ngoài những cảnh về ngày hội Mardi Gras được thấy trên các màn ảnh tại Việt Nam trước đây.

Các bạn tôi khi nói về Louisiana thì thường chê nhiều hơn khen. Đại khái tiểu bang này nghèo rớt mùng tơi, nạn vi phạm tội ác rất cao mà lại rất kỳ thị chủng tộc. Theo thống kê thì Louisiana quá đứng đầu nước Mỹ về tội ác. Ngay cả ở thành phố Baton Rouge nhỏ bé này, chẳng mấy ngày mà không xảy ra một vụ giết người.

Cách đây hơn một năm, một em học sinh Nhật qua Mỹ theo chương trình trao đổi học sinh và đã đến Baton Rouge vào dịp Halloween. Em này hóa trang rồi đến nhà bạn Mỹ để dự Party. Chẳng may em vào nhầm nhà và chủ nhà đã chĩa súng vào em và hô “FREEZE!”. Em không hiểu “Freeze” là gì mà lại nghĩ là chủ nhà chơi trò Halloween nên cứ mạnh dạn thẳng tiến. Một phát súng nổ đã kết liễu đời em và đồng thời đã gây một chấn động trong dư luận thế giới. Tiểu bang Louisiana và thành phố Baton Rouge nổi danh như cồn sau vụ này.

Dù tốt hay xấu thì bang Louisiana cũng là nơi đang nuôi dưỡng tôi nên tôi thấy phải nói lên một cái gì để gỡ bớt tiếng xấu cho nó. Tuy vậy, trước khi nói tốt cho Louisiana, xin các bạn cho phép tôi lạc đề một chút để kể lại những diễn biến đã đưa tôi đến nơi đây để làm lại cuộc đời. Tôi cũng nhân dịp này để cao cái tình ái hữu giữa các AHCC chúng ta, cái tình tuy không nóng bỏng như các mối tình trai gái, nhưng lại xâu xa và thắm thiết chẳng khác gì tình yêu quê hương.

Trong biến cố tháng 4/1975, vì không được các bạn Mỹ đến đón đi

đi tản như họ đã hứa nên tôi đã ở lại trong nước học tập cải tạo như tôi đã kể với các bạn trong LTCC số 62. Sau khi được tha, tôi lại vượt biên nhiều lần nhưng vì kế hoạch vượt biên của tôi quá dở nên chẳng lần nào thành công. Tôi đã bị bắt vì vượt biên hai lần, lần thứ nhất ở Vũng Tàu và lần thứ hai ở Vĩnh Long. Kỳ ở Vũng Tàu, vì gia đình tôi khéo thu xếp nên tôi không bị giam lâu, nhưng đến kỳ thứ hai ở Vĩnh Long thì tôi bị giam khá lâu. Chúng tôi đã kiệt què về kinh tế, các bạn thân thì cũng chẳng còn gì, nên không thể tính chuyện thu xếp cho tôi được nữa. Tôi đã bị giam một năm trong khám Vĩnh Long rồi sau đó đi lao động thêm một năm nữa tại nông trường Rạch Nò ở miền duyên hải tỉnh Trà Vinh.

Tôi đã nạp đơn xin đi Mỹ theo cả hai diện: diện đoàn tụ gia đình, do anh tôi ở Cali bảo lãnh và diện tỵ nạn, vì tôi có học tập cải tạo. Tôi không biết sẽ được xếp vào diện nào nên rất lo lắng vì nếu đi theo diện đoàn tụ gia đình thì thân nhân của tôi ở Mỹ không đủ khả năng tài chính để lo cho 6 người chúng tôi. Biết được việc này, một số AHCC đã nhận sẽ đài thọ tiền máy bay cho chúng tôi nếu cần. Cũng may là chúng tôi đã được xếp theo diện tỵ nạn và đã lên máy bay ngày 8 tháng 12 năm 1989.

Chúng tôi tới Cali đúng mùa Giáng Sinh. Nơi đây khí hậu tốt lành, phong cảnh hữu tình, cộng đồng người Việt đông đảo và khu vực Little Saigon phồn thịnh đã hấp dẫn chúng tôi rất nhiều trong thời gian đầu. Tuy nhiên sau khi sử dụng gần hết thời gian được hưởng trợ cấp xã hội mà vẫn chưa kiếm được việc làm, tôi đã bắt đầu thấy Cali không còn hấp dẫn nữa. Tôi đã đi xin việc ở rất nhiều nơi nhưng không có kết quả, kể cả ở Bộ Vận Tải Cali Caltrans mà tôi đã tập

sự tại Sacramento hồi năm 1959.

Tôi đang sống những ngày buồn nản tại quận Cam thì nhận được điện thoại của anh Ái Văn đang làm việc cho một hãng Kỹ Sư Cố Vấn tại Houston, Texas. Anh cho biết là đã giới thiệu tôi với xếp của anh và ông này bằng lòng dành cho tôi một buổi phỏng vấn.

Tôi đi Houston và đã được nhận vào làm việc cho hãng Jacobs Engineering Group, Inc. Công việc đối với tôi thật là khó khăn lúc đầu vì liên quan đến các dự án tân tạo hoặc canh tân những nhà máy lọc dầu và biến chế các sản phẩm dầu hỏa, là chuyên rất mới lạ đối với tôi. Tính toán lại dùng máy tính điện tử. Trước đây ở Việt Nam, để chuẩn bị cho cuộc sống mới tại Mỹ, tôi đã có theo học những lớp về sử dụng PC tại trường Đại Học Tổng Hợp thành phố HCM. Tuy nhiên vì nhà trường chỉ có 3 cái PC nên sinh viên chỉ đúng nhìn ông thầy dùng máy chứ không được mò vào máy.

Đúng vào lúc tôi bắt đầu quen với công việc thì hãng cho tôi nghỉ vì lý do hết việc. Lần đầu tiên trong đời, tôi đã được nếm mùi vị cay đắng của cái cảnh đi xin tiền trợ cấp thất nghiệp. Tôi đã không thể kiếm được việc làm ở Houston dù các AHCC tại đây đã tận tình giúp đỡ. Rất may là tôi đã liên lạc được với người AHCC độc nhất ở Baton Rouge, Louisiana, là anh Ông Ngọc Ngoạn, ra trường khóa 67. Anh Ngọc là một chuyên viên thiết kế cầu của Bộ Vận Tải và Phát Triển Louisiana và do sự giới thiệu của anh mà hiện nay tôi đã là công chức của tiểu bang Louisiana.

Trong khi còn ở Việt Nam cũng như từ ngày chúng tôi tới Mỹ đến nay, rất nhiều bạn AHCC đã nâng đỡ tinh thần chúng tôi cũng như giúp đỡ về vật chất. Tôi rất muốn đi gặp riêng từng bạn, nhưng việc này quả không thực hiện được. Tôi xin mượn LTCC để gửi lời cảm ơn tới các bạn về những

sự giúp đỡ này. Xin các bạn nhận ở đây sự biết ơn chân thành của chúng tôi.

Nói tới Louisiana thì phải nói tới ảnh hưởng của người Pháp tại đây. Rất nhiều địa danh mang tên Pháp như các quận Beauregard, Bienville, Lafayette, Terrebonne, v.v. cũng như nhiều thành phố có những đường mang tên France, Napoleon, Paris, Versailles....

Sau khi tìm được châu Mỹ thì các nước Âu Châu cử những đoàn thám hiểm đi tìm vàng và đồng thời giành những lãnh thổ mới cho nhà vua. Người Anh tới vùng Đông Bắc nước Mỹ ngày nay và lập ra 13 colonies sau trở thành 13 bang đầu tiên của Mỹ. Người Tây Ban Nha tới phía Nam của Mỹ, từ Florida qua Texas tới California, còn người Pháp thì đến vùng Acadia ở miền Đông Canada, tức là vùng Nova Scotia bây giờ, rồi từ Acadia qua Québec xuống Ngũ Hồ để vào viền Trung Tây của Mỹ. Những người Pháp ở Acadia được gọi là Acadian và danh từ này cũng được dùng để chỉ tiếng nói của họ.

Những người Pháp thám hiểm miền Tây sông Mississippi đã thấy một vùng đất hoang vu rộng lớn, từ sông Mississippi tới dãy núi Rocky. Họ tuyên bố vùng này là lãnh thổ của Pháp và đặt tên là Louisiana.

Trong cuộc xí phần các đất đai mới tại châu Mỹ, các nước Anh, Pháp và Tây Ban Nha thường tranh giành nhau và gây nên nhiều cuộc chiến đẫm máu. Cuộc chiến Anh-Pháp đã làm Pháp mất nhiều phần đất thuộc Canada ngày nay, kể cả vùng Acadia, sau này đổi tên là Nova Scotia. Để ngăn ngừa sự nổi loạn của người Acadian gốc Pháp, người Anh đã áp dụng chính sách phân tán họ di các thuộc địa khác. Nhiều người Acadian phản đối chính sách này đã di tản đến miền Nam của tiểu bang Louisiana và họ là tổ tiên của những người Mỹ

gốc Pháp hiện nay.

Thành phố New Orleans, thành lập từ năm 1718, đã bị đổi chủ nhiều lần giữa người Pháp và người Tây Ban Nha. Khi nước Mỹ mới lập quốc ở phía Đông sông Mississippi, Mỹ không có đường thủy để thông thương tự do ra vịnh Mexico vì vùng hạ lưu sông Mississippi là đất của Pháp. Tình trạng này không ổn nên Tổng Thống Jefferson năm 1803 đã cử một phái đoàn qua Pháp để điều đình mua hải cảng New Orleans. Đại đế Napoleon lúc ấy, vì chỉ lo đánh nhau nên ngân sách thâm thủng nặng. Vì vậy việc bán New Orleans cho Mỹ thì ông lại đề nghị bán rẻ luôn cả vùng Louisiana rộng lớn, từ sông Mississippi tới dãy núi Rocky. Hai bên ngã giá với nhau với số tiền 80 triệu quan Pháp cho vùng đất rộng 885,000 dặm vuông (2,300,000 km²).

Những người Acadian ở vùng Louisiana còn được gọi là Cajun và nói một thứ tiếng Pháp đã lạc giọng, được gọi là tiếng Acadian hay Cajun. Ở sở làm của tôi có một ông Mỹ với cái tên rất Pháp. Ông này thích nói tiếng Pháp nhưng nói rất dở. Biết tôi cũng bập bẹ tiếng Pháp, ông thường hay tìm dịp để khoe tài nói tiếng Pháp của ông. Khi gặp nhau, ông đợi tôi hỏi thăm sức khỏe ông trước rồi vui vẻ trả lời: "Je suis bon, Mr. Lê, je suis très bon!"

Người Việt ở Louisiana khá đông và phần nhiều tập trung ở vùng New Orleans. Đa số đồng bào làm nghề đánh cá và làm ăn rất phát đạt. Sự thành công của họ đã gây bức xúc cho ngư dân bản xứ và sự va chạm giữa những người mới tới với dân địa phương đã có lần gây ra chết chóc. Một số người Việt sống ở gần sông đã chiếm cứ những bãi đất công ở ngoài bờ để trồng rau. Chính quyền địa phương cho tới nay đã làm ngơ chuyện này và đồng bào ta vẫn mạnh dạn tăng gia sản xuất. Đúng trên bờ

để nhìn những người Việt chăm sóc các luống rau, tôi có cảm tưởng là mình đang đứng ở bờ sông Hồng tại miền Bắc Việt Nam vì cảnh và người hoàn toàn giống nhau.

Để có chỗ mua bán các nhu yếu phẩm cần thiết cho cuộc sống hàng ngày, người Việt ở vùng New Orleans đã có một cái chợ chồm hổm chỉ họp vào mỗi sáng thứ bảy. Chợ này bán rau tươi, cá tươi, các loại thịt sống và chế biến, và nhiều thứ lát vặt khác. Thật giống y hệt khu Ngã Ba Ông Tạ ở Sài Gòn, chỉ khác là không có thịt chó. Thay vào đó lại có những bà đâm bản xứ, mắt xanh tóc vàng, đứng bán hộ vịt lộn chung với các bà già trầu Việt. Nếu có quyền thì tôi sẽ đặt cho chợ này cái tên là NEW NGABAONGTA. Tên này đọc lên nghe rất Mỹ, chẳng khác gì tên thành phố SARASOTA ở Florida.

Các AHCC tại Louisiana đã làm rang danh cho người Việt rất nhiều. Diễn hình là AH Lê Thành Trang. Anh là người kỹ sư Công Chánh ty nạn đầu tiên tới Louisiana. Vào làm việc tại sở Kiều Lộ thành phố New Orleans, anh vừa học vừa làm và đã đậu bằng tiến sĩ, với luận án liên hệ đến việc sử dụng những vải băng sợi nhân tạo (geotextile fabric) trong công tác làm đường xá. Tạo được uy tín với các xếp Mỹ, anh lần lượt đưa các AH vào làm việc tại đây. Tuy anh Trang không còn làm sở này nữa nhưng các AH hiện đang giữ những chức vụ chỉ huy quan trọng, đứng đầu cả ba ngành thiết kế (engineering), kiến tạo (construction), và tu bổ (maintenance). Thật không có công sở nào ở Mỹ mà người Việt lại áp đảo về mặt chuyên môn như ở Department of Streets của New Orleans.

Tình trạng kiều lộ ở Louisiana không khả quan lắm nếu đem so với Cali hay Texas. Điều này quả là đúng khi ta đi trên đường I-10 từ Texas qua Louisiana. Vừa qua khỏi cầu Sabine,

ranh giới giữa Texas và Louisiana, thì đã thấy sự khác biệt về chất lượng kiều lộ giữa hai tiểu bang này.

Tuy vậy ngành Kiều Lộ Louisiana cũng có nhiều ưu điểm, đặc biệt là về các công tác cầu. Đây là do địa lý vùng này: toàn bang Louisiana nằm ở hạ lưu sông Mississippi. Sông thì rộng và các tầng địa chất ở vùng này thì lại thuộc loại đất sét dẻo, không thích hợp để làm móng cho các công trình. Vì vậy mỗi cây cầu qua sông Mississippi là một công trình vĩ đại đòi hỏi rất nhiều công phu thiết kế để an cung như xây cất. Bang Louisiana có tất cả 10 cây cầu bắc qua sông Mississippi và hiện đang xây thêm cây cầu thứ 11 ở Gramercy, trong khoảng giữa Baton Rouge và New Orleans. Nhìn các cây cầu vĩ đại này, tôi có cái ước vọng hão huyền là có thểぶing 3 cây cầu đem về miền Nam Việt Nam để đặt tại Mỹ Thuận, Cần Thơ và Vàm Cỏng.

Louisiana còn có cây cầu dài nhất Mỹ, đó là cây cầu qua hồ Ponchartrain ở New Orleans, dài gần 24 dặm (hơn 38 km). Đây là một cây cầu đôi, bên đi bên về, mỗi bên rộng 2 đường xe chạy và đã được thực hiện làm hai giai đoạn. Một bên cầu hoàn tất năm 1956 sau 14 tháng thi công, với kinh phí 30,677,000 đô la, phía bên kia hoàn tất năm 1967 sau 20 tháng thi công, với kinh phí 29,887,000 đô la. Phương pháp tiền chế-tiền áp đã được triệt để áp dụng cho cầu này. Móng cầu dùng những cù ống bê tông cỡ lớn, gọi là Raymond Cylinder, mỗi đoạn đúc trước dài 20 ft (6 m), rồi được nối lại với nhau tại công trường bằng phương pháp hậu áp cho đủ chiều dài cây cầu trước khi đóng xuống đất. Vì cù lớn, mỗi trụ chỉ cần có 2 hay 3 cù, nên công tác làm trụ cầu được thực hiện rất mau. Các nhịp cầu bê tông cũng được đúc toàn bộ trên bờ rồi đem đặt lên trụ. Xe cộ có thể sử dụng được cầu ngay sau đó.

Công ty thi công là Brown and Root, Inc., một nhà thầu công chánh lớn của Mỹ có trụ sở chính ở Houston, Texas. Công ty này không lạ gì với dân Công Chánh chúng ta vì trong chiến tranh Việt Nam, chính phủ Mỹ đã mướn một tổ hợp các nhà thầu Mỹ để thực hiện các công tác công chánh tại miền Nam Việt Nam. Đó là tổ hợp RMKBRJ, tên tắt của Raymond-Moridson-Knudson-Brown-Root-Jones. Tổ hợp này đã dùng các cù Raymond cylinder mang từ Mỹ qua để thực hiện 5 cây cầu lớn ở vùng Sài Gòn. Đó là các cầu Hóa An (Tỉnh Biên Hòa), Bình Triệu và Bình Phước (Tỉnh Gia Định), Bến Lức và Tân An (tỉnh Tân An). Với các loại cù này, cả năm cầu đã hoàn thành chỉ trong vòng có nửa năm. Theo tin đăng ở World Highways số May/June 1994 thì công ty Brown & Root đã được ghi vào bảng danh sách những nhà thầu tham dự những cuộc đấu thầu tái thiết Quốc Lộ I tại Việt Nam, dưới sự bảo trợ tài chánh của Ngân Hàng Quốc Tế.

Tôi quả đã lạm dụng sự dễ dãi của ban phụ trách LTCC để viết dài dòng về tiểu bang Louisiana. Uớc mong rằng sau khi đọc bài này, bạn đọc sẽ tìm được một vài ưu điểm của tiểu bang này và một ngày nào đó các bạn sẽ tới Louisiana để vui nhộn với dân chúng địa phương trong ngày hội Mardi Gras tại New Orleans hay đi thăm quan những di tích của người Pháp còn lưu lại ở vùng này. □

